

ved at bygge paa vor nedarbejde, i Folkets Rettsbevidsthed fastslaaede Rettsforfatning, ved at tage til Mønster de mundtlige Former for denne Rettsforfatning ved Søs og Handelsretten og Høiesteret, som vi allerede have, — jeg siger, dersom man er enig i, at Lovforslaget i den Retning gaar den rigtige Vej — saa forekommer det mig, at alle Spørgsmaal om Tilføielser, Forandringer og Rettelser kun vil angaa underordnede Spørgsmaal, om hvilke man forhaabentlig let vil kunne blive enig.

Justitsministeren (Kellermann):

Skjøndt dette Lovforslag i Titlen kun betegner sig som Forslag til Lov om nogle Forandringer i Retsspleien, gaar det ikke desto mindre ud paa at gennemføre en fuldstændig Reform i denne. Lovforslaget siger nok om sig selv, eller i det Mindste høre vi, at den ærede Forslagsstiller sagde det, at det væsentlig bygger paa det Bestaaende, men det gjør det i Virkeligheden ikke, og det af den gode Grund, at det er umuligt at gjøre det, i noget større Omfang i alt Fald, naar man virkelig vil naae de to Ting, Lovforslaget sætter sig til Opgave at naae, nemlig Gjennemførelse af en virkelig mundtlig Procedure i civile Sager og dernæst Gjennemførelse af Røvningsprocedure i saa godt som alle kriminelle Sager. Jeg siger, jeg tror ikke, det er muligt i nogen væsentlig Grad at bygge paa den nu bestaaende Proces, naar man vil naae dette Maal, i det Mindste ikke naar man tillige derved vil opnaa en forbedret Tilstand, og det skulde da være Diemedet, thi naaer man ikke det, er der i og for sig ikke nogen særdeles stor Tilfredsstillelse ved f. Ex. at kunne sige, at man har en mundtlig Procedure, naar den alligevel ikke er bedre, men maasse snarere daarligere end den, man har. Dette vil let falde i Dinene, i det Mindste for dem, der ere Sagkyndige paa dette Gebet, ved at betragte Lovforslagets 1ste Kapitel, idet der nemlig for det Første opstilles den Sætning, at Proceduren skal være mundtlig, og at den skal være fuldstændig mundtlig, hvilket blandt Andet ligger deri, at Retten ikke maa tage Hensyn til Andet, end hvad der anføres i den mundtlige Forhandling. Men ved Siden deraf skulle vi beholde hele den skriftlige Procedure, vi have, idet det hedder: Den mundtlige Forhandling kan forberedes ved skriftlige Indlæg og Tilveiebringelse af Bevislighederne, hvortil bevilges Parterne de fornødne Anstaaender „efter de hidtil gjældende Regler“. Jeg ser ikke, at det kan forstås anderledes, end at vi maa beholde hele den nu bestaaende Verden af Indlæg og hele den nu bestaaende

Ret med Hensyn til Optagelse af Thingsvidner og deslige, og at det altsammen skal gaa efter de gamle Regler med Hensyn til Udsættelse osv. Det vil altsaa med andre Ord sige, at naar man har ført en skriftlig Procedure af den samme Bestaaenhed, som vi hidtil have haft, og naar den har været et Aarstid eller to, saa skal man bagefter have en mundtlig Procedure, og denne vil da oven i Kjøbet faae den sjeldne Egenskab, at alt det Skriftlige er Nul og Nichts, saa at man for saa vidt gjerne kunde have sparet den, fordi der ved den mundtlige Procedure kun maa dommes efter, hvad der kommer mundtlig frem, og, som Forsfatteren bemærker, man kan komme med nye Beviser, nye Angreb og nyt Forsvar under den mundtlige Procedure, ganske uhindret af den tidligere skriftlige. Mig forekommer det, at hvis man vil beholde en saa fylldig skriftlig Forberedelse som den, Lovforslaget aabner Vej til, vilde det i alt Fald være rimeligt at lade den virke prækluderende med Hensyn til den mundtlige Forhandling. I saa Fald vil det ikke være ubilligt at forlange af Parterne, naar de i No og Mag kunne skriftlig procedere, saa længe de vil — og det er faktisk saaledes efter vor nuværende Ret — at de i den Tid skulle have sagt, hvad de have at sige, saa at de ikke skulle have Afgang til at komme med noget Nyt, naar man endelig, efter at Alt er gennemgaaet skriftlig, var kommen til den mundtlige Forhandling. Smidlertid aabner jo Forsfatteren af Forslaget Afgang til at komme med nye Ting under den mundtlige Forhandling. Han er endogsaa saa liberal at bestemme, at det ikke ubetinget skal koste Parterne noget at komme med saadanne nye Ting under den mundtlige Forhandling, idet det hedder, at Retten kan ved Kjendelse tilpligte en Part at betale Modparten et Beløb som Erstatning for forgjæves Møde og Uleilighed, naar det viser sig, at han kommer med Ting, som han ligesaa godt kunde være kommen med betimeligt, saaledes at den mundtlige Forhandling kunde været forberedt i rette Tid. Jeg mener, at naar man vil have en mundtlig Forhandling, og naar man virkelig vil gennemføre det Princip, at Dommen skal affiges alene paa Grundlag af den, da skal man fornuftigvis tage den Fordel, der følger deraf, nemlig at man skal indsnævre og begrænse det skriftlige Grundlag til det mindst Mulige og derigennem virke til, at Sagens Gang fremskyndes, og at man opnaar en virkelig hurtigere Procedure end den, vi have. Hvis vi derfor skulle have en virkelig mundtlig Procedure, maa det virke paa den skriftlige, og det maa ord-